

Oponentský posudek dizertační práce

Název dizertační práce: Fenomén smrti

Jméno doktoranda: Mgr. Michal Rozhoň

Oponent: doc. PhDr. Nikolaj Demjančuk, CSc.

Posuzovaná práce se věnuje aktuálnímu tématu filosofické antropologie a filosofie výchovy. Samotný název naznačuje, že autor si klade za cíl studovat zvolené téma velmi široce s využitím bohaté medicínské, filosofické, teologické, psychologické, sociologické a pedagogické tradice reflektující fenomén smrti. Volba tématu nabízí širokou škálu možností pro originální badatelskou práci.

Rešerše provedená autorem v úvodu literatury dokládá, že fenomén smrti poutal pozornost představitelů mnoha oborů a autorů minulého století. Studium literatury ale také ukazuje, že téma je zpracováváno velmi obecně a abstraktně. Proto si autor klade za cíl napravit současný stav tím, že bude studovat souvislost mezi výchovou, filosofií a smrtí. Výstupem práce by měl být posun ve výchovné činnosti. „Považujeme za nutné zamyslet se i nad tím, jak smrt vlastně do výchovy patří, s jakými fenomény souvisí a jak ji tedy do výchovy a do vzdělávání implementovat“ (s. 8).

Výběrem badatelského prostoru se autor zavazuje k provedení náročné teoretické práce. Úkol to nebyl jednoduchý, pokud vezmeme v potaz, že fenomén smrti je předmětem reflexe v průběhu celých dějin civilizace. Východiskem zpracování práce byly formulované vstupní teze (hypotézy), které ale vyvolávají mnoho otázek a námitek. Věcně jsou sice v pořádku, ale způsob, jakým jsou prezentovány, ukazuje jistou neutříděnost a nejednoznačnost metodologického založení práce. To se pak projeví v posuzovaném textu.

Struktura práce odpovídá jejím cílům a záměrům. Práce je členěna do tří částí. První část *Smrt a intencionalita* (s. 16-63) studuje proměnu intencionální povahy evropského myšlení a její důsledky v přístupu k fenoménu smrti. Interpretace předložená autorem je přehledná a odůvodněná. Autor se zaměřuje na studium fenoménu smrti v kontextu filosofických debat konce minulého století, činí při tom četné exkursy do dějin filosofie: antické, středověké, renesanční, novověké. V této části práce je zároveň patrná autorova závislost a podřízenost interpretovaným textům a autorům. Autor je veden interpretovaným dílem (autorem), referuje o jeho idejích (názorech), interpretuje. To je rysem první i druhé části práce.

Druhá část práce *Cesty z nihilismu* (s. 64-104) prezentuje tři filosofické koncepce, které umožňují autorovi formulovat vlastní (konkrétní) pojetí smrti (Martin Heidegger, Gabriel Marcel, Paul Ludwig Landsberg). Autor studuje a interpretuje u každého ze zvolených autorů pojmy klíčové pro interpretaci fenoménů smrti.

Třetí část práce *Smrt a výchova* (s. 105-120) je praktickou aplikací idejí předchozích částí. Její předností je to, že se autor pokusil o uplatnění dosažených poznatků do pedagogické

praxe, do výchovy a vzdělávání. Nepochybným úspěchem autora je to, že dovedl nalézt rámec, který umožňuje organické zapojení filosofických idejí do procesu výchovy.

Původnost práce se projevuje v tom, že autor důsledně pracuje v diskursu fenomenologického myšlení. Prokazuje při tom dobrou znalost soudobé filosofické tradice s přesahy do oblasti filosofické reflexe problémů soudobých věd o člověku. Způsob vedení analýzy, interpretace a prezentace studovaných autorů zakládá původnost textu předloženého k posouzení.

Autor realizoval zajímavou badatelskou práci. Téma, které se pohybuje na pomezí několika diskursů minulého století, zpracoval přehledně a přesvědčivě. Výsledky získané autorem a jeho interpretace fenoménu smrti mohou být využity ve vysokoškolské výuce, jsou dobrým východiskem pokračování badatelské práce.

Práce s literaturou je vedena kvalifikovaně. Autor pracuje s reprezentativním souborem relevantní literatury, včetně cizojazyčné, kterou analyzuje, srovnává, interpretuje. Výhrady by mohly být k některým pasážím, které by mohly být uvedené v poznámkovém aparátu. Odkazy na literaturu a její citování jsou korektní, jejich využití je odůvodněné. Ověřené citace jsou přesné. Formální stránka práce odpovídá přijatým normám. Nakolik mohu posoudit jazykový projev práce je dobrý. Struktura práce je odůvodněná. Škoda, že obsah práce neodpovídá stránkování v textu, což komplikuje práci s textem.

Dizertační práce splňuje kritéria kladená na tento typ kvalifikačních prací, proto ji doporučuji k obhajobě.

Plzeň 15. září 2017

Nikolaj Demjančuk